

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/gdansk/rajdy-i-zajecia-terenow/rajdy/113699,35-kilometrow-Sladami-plebiscytu-na-Powislu-w-1920-roku-IV-Historyczny-Rajd-Rowe.html>

26.04.2024, 11:52

35 kilometrów „Śladami plebiscytu na Powiślu w 1920 roku” - IV Historyczny Rajd Rowerowy IPN Gdańsk

Z okazji 100. rocznicy plebiscytu wspólnie uczciliśmy pamięć tych, którzy walczyli o polskość Rzeczypospolitej Janowskiej.

Miłośnicy historii i jazdy na rowerze 19 września wzięli udział w rajdzie organizowanym przez IPN Gdańsk „Śladami plebiscytu na Powiślu w 1920 roku”. Pokonali 35 kilometrów, zwiedzając po drodze Kwidzyn, Korzeniewo, Pastwę, Janowo i Białą Górę. Szczególne wrażenie na uczestnikach rajdu zrobiła krypta Wielkich Mistrzów Krzyżackich w katedrze kwidzyńskiej oraz izba pamięci w Janowie.

Na zamku w Sztumie (oddział muzeum zamkowego w Malborku), gdzie rajd się zakończył, wszyscy wzięli udział w quizie z wiedzy o plebiscycie na Powiślu. Na udzielających poprawnych odpowiedzi czekały atrakcyjne nagrody – publikacje, koszulki i kolekcjonerska moneta NBP. Uczestnicy rajdu ponadto otrzymali od IPN Gdańsk okolicznościowe dyplomy. Gościńię w zamku sztumskim zwieńczył posiłek prosto z średniowiecznej kuchni oraz pokaz walk rycerskich.

Rajdowi towarzyszyła wystawa IPN „Plebiscyt 1920 roku. Walka o Polskość Warmii, Mazur i Powiśla”.

Organizatorem rajdu był Pomorski Klub Turystyczny „Szlakami pamięci” przy IPN Gdańsk.

W Traktacie Wersalskim, podpisanym 28 czerwca 1919 roku, wyznaczono dwa plebiscyty dotyczące Polski. Jeden z nich miał się odbyć na Warmii, Mazurach i Powiślu. Ludność zamieszkująca te tereny miała zdecydować, czy ziemie zostaną przyłączone do państwa polskiego, czy pozostaną w granicach Prus Wschodnich.

W tym czasie na Powiśle przybyli wybitni przedstawiciele świata kultury, nauki i Kościoła, którzy wspierali polską akcję plebiscytową.

Plebiscyt odbył się 11 lipca 1920 roku. Jego wyniki były dla Polski fatalne. W okręgach olsztyńskim i kwidzyńskim za przyłączeniem do Polski opowiedziało się zaledwie 3,4 proc. uprawnionych do głosowania. W powiecie kwidzyńskim za Prusami Wschodnimi głosowało ponad 26 tys. osób, a za Polską 1779 osób, czyli 6,5 proc. W samym Kwidzynie za Polską głosowało niespełna 4,5 proc.

Na obszarze Powiśla ostatecznie do Polski przyłączono zaledwie kilka wsi: Małe Pólko, Nowe Lignowy, Kramrowo, Bursztych i Janowo, nazwane Rzeczypospolitą Janowską lub Małą Polską, sześć łąk nadwiślańskich, port rzeczny w Korzeniewie, przyczółek mostowy na Wiśle pod Opaleniem oraz dworzec w Gardei.

zdjęcie zajawkowe

Opcje strony